

Holder fast i at være danske

Byerne Tandil, Necochea og Tres Arroyos ud til Atlanterhavet er dansker-højborgene i Argentina med dansk kirke, skole og mange efterkommere af danske indvandrere

Af Karsten Himmelstrup

Vi kører 700 kilometer ind i landet. Det tager tid at komme ud af Buenos Aires, men derefter er der masser af plads på vejene. Ikke alle kører lige godt, og måske er nogle af de mange lastbilchauffører søvnige. Det gælder derfor om at være opmærksom bag rattet, og vi advares mod at køre om natten, hvor mange farer lurser.

Der er langt mellem byerne. Argentinerne bor især i Buenos Aires, som rummer 30 mio. mennesker, hvis man det hele med. Ud af en befolkning på 40 mio. mennesker. Så der er plads i resten af det store land, som er mere end 4.000 kilometer langt og 1.500 km bredt.

Monotoni brydes

Den uendelig pampas glider forbi ude bag bilens ruder, og kun vejkryds i form af enorme rundkørsel bryder billedet. Her samles benzinstationer, andre forretninger og nogle boliger.

På et tidspunkt forlader vi hovedvejen og drager 16 km ind i landet ad en meget bred sandvej. Lad os kalde det for en vej - det er godt, at vi er af sted i en firehjulstrækker.

Brat omvæltning

Vi når frem til 36-årige Anders Hansen, der som ung mand fra Nykøbing Sjælland skulle i praktik i EU-Kommissionen i Bruxelles og blev forelsket i svensk-argentinske Helen Pargman. Og dermed blev han hvirvlet ind i liv som landmand på den argentinske pampas. For hun arvede et gods på 10.000 hektarer efter et fransk grevepar, og i dag driver familien fra et kontor i Buenos Aires i alt 11.500 hektar fordelt på fire ejede og to lejede gårde på pampassen.

Henrik Hansen og Juan Martin Ospital

Godt landmandskab

Vi møder Henrik Hansen på gården San Marcos. Han fortæller om et landbrug, som har masser af frihed. Vandplaner, efterafgrøder og randzoner er ukendte ord i Argentina. Miljøkontrol er ikke-eksisterende. Tilbage er blot godt landmandskab, så det er alene op til landmanden at drive jorden, så udbytterne er størst. Mange dyrker jorden udelukkende med soja, fordi det er en billig afgrøder, der giver godt, men det udpiner jorden på lang sigt. Henrik Hansen og hans direktør Juan Martin Ospital har valgt årlige sædskifter, hvor kun græsset er flerårigt. I øvrigt høstes to gange om året her på stedet som andre steder på pampassen, og Henrik Hansen har sammen med direktøren valgt pløjefri dyrkning. Udbytterne ligger på mellem tre og fire ton pr. hektar, hvilket harmonerer meget godt med gennemsnitsudbyttet i landet.

Snablen i lommerne

Regeringen blander sig måske ikke i miljøet, men har til gengæld snablen nede i landmandens lommer for at finansiere det offentlige forbrug. En eksportafgift på soja på 35 procent kombineret med høj inflation betyder, at den argentinske landmand beklager sig lige så meget over økonomien som alle andre. Også regeringens indgreb i priserne på majs og hvede for at sikre en høj indenlandsk produktion af fjerkræ- og svinekød spiller en meget stor rolle for den daglige drift. Indgrebene betyder, at Henrik Hansen og Juan Martin Ospital spreder sig over mange specialafgrøder for at gøre sig mere uafhængige.

Det gælder også kvægbruget. En bestand af 5.000 stykker kødkvæg af racerne Angus og Hereford med salg til slagterier inden for en meget stor radius skal medvirke til, at godsets økonomi hviler på mange ben.

Henrik Hansen har ikke meget til overs for landets præsident, Christina Kirchner. Hun var gift med forgængerens i præsidentembedet, Nestor Kirchner, som døde, og nu er enken for alvor kommet på kant med landmændene, som skal finansiere, at hun vil være de fattiges beskytter.

På vej mod Ildlandet

Efter en overnatning på godset triller vi videre.

Vi følger den vigtige Nacional hovedvej 3, der udspringer oppe i de brasilianske regnskove og efter en tur i Buenos Aires slutter helt nede ved Argentinas sydspids, i Ildlandet. Argentina er 3.700 kilometer langt, og hovedvejens asfalt bryder som en sort streg pampassens vidder.

De gamle lastbiler slæber sig af sted, som om turen aldrig får ende. En Scania Vabis, som måske har kørt rundt i Danmark i 1970'erne, ruller dovent rundt i en af de kæmpemæssige rundkørsler, der som det eneste bryder monotonien.

Oftest ligger der nogle huse og en tankstation eller to ved rundkørslen.

Nacional hovedvej 3 er tosporet, og det er i orden, for der er masser af plads, og bilister har ikke travlt og kan sagtens vente med at overhale. Et vejskilt, der fortæller, at der er 2.758 km til Ildlandet, er et praj om en tilsyneladende uendelighed. Kan det betale sig at have travlt?

Fra venstre Federico van Stryen, Alejandro Sorensen, Juan Carlos Bog og Felix Vejrup

Vil være specialister

Efter godt 800 kilometer ane vi et stort siloanlæg tæt ved hovedvejen – men ude i horisonten. Anlægget tilhører andelsselskabet Productos del Sudeste skabt af efterkommere af danske og hollandske indvandrere for fem år siden. De forsøger med dette selskab at tage et opgør med tilværelsen som udelukkende råvare-leverandører til hele verden.

De laver hjemme på farmene forsøg frem med produktion af andre og nye afgrøder. Det kan være ærter, specialbønner, hør, popcorn-majs, koreander eller solsikkefrø. Råvarerne leverer de til selskabet, som pakker og eksporterer via en mægler til udvalgte kunder rundt omkring i verden og forhåbentligt med det resultat, at dækningsbidraget i marken stiger.

Mening med livet

De har forpligtet sig til at dyrke specialafgrøder til selskabet på ti procent af deres samlede areal. Men nogle af dem, heriblandt Felix Vejrup med danske rødder på Ribe-egnen, er helt oppe på 25 procent. I mange tilfælde er der tale om forsøg, hvor de ikke ved, hvad der bliver det økonomiske resultat:

”Vi prøver os frem, men når udgangspunktet for os er priserne på verdensmarkedet, kan det kun blive bedre og mere stabilt med disse specialafgrøder. Lige nu høster de eksempelvis ærter i Canada, og resultaterne deroppe er afgørende for, hvordan prisniveauet her hos os bliver i de kommende måneder med,” siger Felix Vejrup, som sidder i selskabets bestyrelse.

Det samme gør Alejandro Sorensen:

”Det er spændende at arbejde med sådan et firma og bygge sådan en fabrik op i stedet for kun at arbejde derhjemme på farmen. Det giver livet mere mening,” siger Alejandro Sorensen.

Positiv udvikling

Målet er på lang sigt at samle landmænd med 120.000 til 130.000 hektarer, og de to dansk-argentinerne lægger ikke skjul på, at økonomien er sund, og at der skal udvides. De regner ikke med at se deres indskudskapital igen men håber til gengæld på en positiv udvikling for deres specialprodukter.

Hvor god en forretning, andelsselskabet er, kan vi ikke få at vide. Måske fordi landmændene ikke har planer om at hive overskud ud af selskabet, men i stedet glæder sig over, at de har mulighed for fortsat at udvikle deres ide. De er efterkommere af jyder og har tilsyneladende bevaret deres beskedenhed. Så det er ikke helt skidt...

Dansker-højborg

Vi er i området omkring byene Tandil, Necochea og Tres Arroyos nede ved Atlanterhavet. Her lever på et område på størrelse med Danmark efterkommere af cirka 13.000 danske indvandrere, som især fra midten af 1800-tallet og frem til 1930 søgte lykken i Sydamerika.

Byen Tandil blev det første centrum for danskerne, og byen rummer i dag fortsat en dansk kirke. De danske landbrugere søgte især til området omkring Tres Arroyos, og eksempelvis var hver tredje indbygger i sognet Lumb på et tidspunkt dansk.

I byen Necochea ude ved kysten var der også mange danske aktiviteter, og i 1918 byggede man her en dansk kirke og siden også en dansk skole. Danskerne søgte at bevare tilknytningen til den danske kultur på alle måder, men i anden og tredje generation kniber det med at fastholde fællesskabet. De unge er argentinerere, og det er svært at bevare kontakten og ikke mindst fastholde det danske sprog.

Familien Hansen, Orense

Ferien i Danmark

Men familien Hansen kæmper for at bevare kontakten til Danmark og er vilde med at få besøg. Mauricio og Fabiola Hansen bor på en stor farm tæt ved byen Orense, og de er begge tredje generations danskere.

De fortæller med glæde om deres dagligdag og ikke mindst om den seneste ferie i Danmark, hvor de besøgte familie og - til glæde for den mindste - var i Legoland.

Læser og taler dansk

Mauricio læser dansk, mens Fabiola taler dansk, og på den måde holder de god kontakt til det land, hvor familien oprindeligt kom fra.

Mauricio og Fabiola sætter nogle af udfordringerne for argentinsk landbrug i relief. De vil også udvikle deres farm og intensivere og øge kvægproduktionen for at gøre sig mindre afhængige af et ustabil verdensmarked. Men de spekulerer også på, hvad der skal ske, når drengene flytter hjemmefra og de sidder tilbage med et stort stuehus og en landbrugsejendom, som kan blive svær at fastholde som familiebedrift.

Mauricio og Fabiola repræsenterer den moderne dansk-argentinske familie, og deres to drenge, som ikke taler dansk, kan blive den første generation med meget løs tilknytning til Danmark.

